

**Policy för
Kriminalvårdens
korruptionsförebyggande
arbete (2017:1)**

Kriminalvården

Inledning

Statsanställda får aldrig agera på ett sådant sätt att förtroendet för de anställdas eller myndighetens saklighet och opartiskhet kan rubbas. Det framgår av den statliga värdegrunden.

Syftet med detta dokument, *Policy för Kriminalvårdens korruptionsförebyggande arbete* (nedan kallad antikorrupsionspolicy), är att klargöra Kriminalvårdens övergripande förhållningssätt, som är att aldrig acceptera korruption.

För Kriminalvårdens medarbetare råder ett strikt förbud mot att agera på ett sätt som syftar till att få eller erbjuda en otillbörlig¹ fördel. Alla medarbetare förväntas utföra sina förpliktelser ärligt och med integritet och undvika eventuella intressekonflikter.

Denna policy utgör en ram för myndighetens korruptionsförebyggande arbete och gäller för alla Kriminalvårdens medarbetare. Även praktikanter, konsulter och sekunderade räknas in i målgruppen.

Mål

Kriminalvårdens verksamhet ska vara fri från korruption och andra oegentligheter. Kriminalvården ska arbeta för en kultur som genom transparens i processerna och medvetenhet hos medarbetarna motverkar korruption och andra oegentligheter.

För att nå våra mål är det viktigt att den statliga värdegrunden är välkänd och att den följs av alla medarbetare. Förmågan att göra etiska överväganden i arbetet är lika viktig som andra yrkesfärdigheter. För att träna förmågan att göra etiska överväganden och för att hålla diskussionen om etiken i verksamheten levande ska antikorrupsionspolicyn ingå i både Kriminalvårdens grundutbildning och Kriminalvårdens nationella fortbildning för medarbetare i klientnära arbete. För sekunderad personal ska policyn ingå som en informationsdel i den insatsförberedande utbildningen.

¹ Med otillbörlig avses det som är oacceptabelt med hänsyn till de lagar, regler och normer som är gällande för samtliga statsanställda.

Vad är korruption?

Kriminalvården ansluter sig till regeringens definition av korruption: ”att utnyttja en offentlig ställning för att uppnå otillbörlig vinning för sig själv eller andra”².

Korruption innefattar handlingar som gynnar någon mot ersättning, såsom tagande av muta, givande av muta samt förskingring, men även handlingar som gynnar någon utan ersättning, t.ex. jäv och nepotism.

Mutor

En muta är en gåva som överlämnas för att givaren i gengäld ska erhålla en förmån av något slag. Mutor kan även ges under sken av att vara välgörenhet.

Tagande av muta och givande av muta omfattar alla slags gåvor, belöningar och andra förmåner som erbjuds otillbörligt. Även förmåner utan ekonomiskt värde kan omfattas, t.ex. förmåner som har ett personligt värde, affektionsvärde, för mottagaren.

Givande av muta innebär att lämna, utlova eller erbjuda muta eller annan olovlig belöning för tjänsteutövning av någon som t.ex. fullgör sin tjänsteplikt.

Jäv och nepotism

Jäv är en rättssituation eller beslutssituation där en person är partisk eller där det finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet för personens opartiskhet. För att en person ska anses vara jävig krävs det inte att personen är partisk utan bara att situationen är sådan att det kan finns skäl att misstänka partiskhet. En jävig person får inte delta i beslutet i fråga eller i förberedelserna inför beslutet.

Nepotism, eller vänskapskorruption, innebär en favorisering av släktingar eller vänner utan hänsyn till meriter. Det kan exempelvis ske genom att konkurrensen i anbudsförfaranden utestängs eller genom att anhöriga eller vänner ges förtur i rekryteringsprocesser och dylikt. Nepotism betraktas allmänt som en form av korruption.

Särskilda riskområden

I Riksrevisionens rapport Statliga myndigheters skydd mot korruption presenteras sex områden som identifierats som särskilt utsatta för korruptionsrisker

- upphandling och inköp
- utbetalningar
- inbetalningar
- tillsyn, brottsutredning och forskning
- känslig eller strategisk information
- tillstånd och certifiering.

^[1] Se regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om statliga myndigheters skydd mot korruption (skr. 2012/13:167)

Kriminalvården är en av de myndigheter som av Brottsförebyggande rådet (Brå) har identifierats som mest utsatt för försök till otillbörlig påverkan³. Kriminalvårdens egen riskanalys visar att det även finns risker kopplade till exempelvis den internationella verksamheten och till informations- och klientverksamheten.

Ansvar

Företrädare för myndighetens ledning samt chefer på alla nivåer har ett ansvar för att föregå med gott exempel och verka i enlighet med den statliga värdegrundens anda. De ska även vara medvetna om signaleffekten i sitt agerande.

Den som anlitar konsulter har en skyldighet att särskilt informera om bestämmelserna i denna policy.

Alla medarbetare har ett ansvar för att uppträda i enlighet med policykraven och att reagera och agera om det finns misstanke om oegentligheter eller missförhållanden. Medarbetare som slår larm om allvarliga missförhållanden, s.k. visselblåsare, ska kunna göra så utan att drabbas av repressalier.

Kriminalvården ska erbjuda en säker och tillgänglig kanal genom vilket medarbetare och andra med tillförsikt kan rapportera brott mot denna policy, utan att riskera att bli utsatta för repressalier.

Varje medarbetare ska känna till att Sverige har åtaganden enligt internationella konventioner om att motverka korruption, att korruption handlar om brott som hör under allmänt åtal och att Kriminalvården är skyldigt att anmäla misstanke om brott.

Uppföljning och kontroll

Alla avdelningar och nationella fristående enheter har ansvar för att årligen inventera korruptionsrisker. Detta görs inom ramen för arbetet med riskanalyser enligt förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Inventering och uppföljning av korruptionsrisker omfattar samtliga verksamhetsområden och ska systematiskt och återkommande beaktas i den ordinarie uppföljningsprocessen.

Ekonomiavdelningen är Kriminalvårdens centrala riskhanteringsfunktion med ett övergripande ansvar för att samordna arbetet enligt förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll, förordningen (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering m.m.

Innehållet i denna policy ska ses över regelbundet för att säkerställa att reglerna förblir ändamålsenliga när verksamheten utvecklas och andra omständigheter förändras. Avdelningen för ledningsstöd har ett övergripande ansvar för att följa upp att åtgärder vidtas och ansvarar för att hålla policyn uppdaterad.

³Se Brottsförebyggande rådets rapport Otillåten påverkan mot myndighetspersoner (rapport 2016:13).